

Антикорупційні обмеження: обмеження щодо одержання подарунків

Статтею 23 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 №1700-VII (далі – Закон №1700) певному колу осіб, зокрема державним службовцям та посадовим особам органів місцевого самоврядування встановлено обмеження щодо одержання подарунків. Так, забороняється безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб:

1) у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

2) якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи.

Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції», який діяв до 26 квітня 2015 року, не містив визначення «дарунок» та охоплював лише завершену дію – одержання дарунка чи пожертви. В свою чергу, новий антикорупційний Закон №1700 вже містить визначення **подарунку** – це грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової. Державні службовці чи посадові особи органів місцевого самоврядування, можуть приймати подарунки, які відповідають загально визначенням уявленням про гостинність, крім випадків, передбачених частиною першою цієї статті, якщо вартість таких подарунків не перевищує одну мінімальну заробітну плату, встановлену на день прийняття подарунка, одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених. Приймати подарунки без обмежень у сумах можна, якщо вони даруються близькими особами та якщо одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

Нагадаємо, що відповідно до Закону №1700 **близькі особи** – це особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких із суб'єктом не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі, а також – незалежно від зазначених умов – чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід,

прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням згаданого суб'єкта.

Хочеться закцентувати увагу ще й на тому, що приймаючи подарунки, більшість із нас не задумується про особливості їх оподаткування, а це важливо.

Оподатковуватися такі надходження повинні за правилами Податкового кодексу (в редакції, яка діяла на момент одержання подарунка).

Згідно з ч.4. ст.23 Закону №1700 рішення, прийняті державним службовцем чи посадовою особою органів місцевого самоврядування на користь особи, від якої вона чи її близькі особи отримали подарунок, вважаються такими, що прийняті в умовах конфлікту інтересів, і на ці рішення розповсюджуються положення статті 67 цього Закону «Незаконні акти та правочини». А саме, нормативно-правові акти, рішення, видані (прийняті) з порушенням вимог цього Закону, підлягають скасуванню органом або посадовою особою, уповноваженою на прийняття чи скасування відповідних актів, рішень, або можуть бути визнані незаконними в судовому порядку за заявою заінтересованої фізичної особи, об'єднання громадян, юридичної особи, прокурора, органу державної влади, зокрема Національного агентства, органу місцевого самоврядування. Орган або посадова особа надсилає до Національного агентства протягом трьох робочих днів копію прийнятого рішення про скасування або одержаного для виконання рішення суду про визнання незаконними відповідних актів або рішень. Також, правочин, укладений внаслідок порушення вимог цього Закону, може бути визнаним недійсним.

Відповідальність за порушення обмежень щодо одержання подарунків передбачена ст.. 172⁵ КпАП «Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків» та ст.. 368 КК «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою».